



Lokaal beleid doet ertoe voor mentaal gezonde inwoners

Mentale gezondheid is, net als fysieke gezondheid, onmisbaar om mee te kunnen doen in de samenleving. Het is een voorwaarde om bij allerlei ongemak overeind te blijven in het leven. Tijdens de coronapandemie werd dit nog duidelijker. Vooral jongeren hebben het zwaar te verduren.

Het is nodig om de mentale veerkracht van mensen te herstellen. Zo herstellen we de mentale veerkracht van onze samenleving. Lokaal beleid gericht op het bevorderen van de mentale gezondheid van inwoners doet ertoe. Het vraagt een langjarige samenwerking van de gemeente met relevante partners, duurzame investeringen en politieke wil.

In de lokale samenwerking tussen gemeente, zorginstellingen, sociale en maatschappelijke organisaties en corporaties is de afgelopen jaren veel bereikt. Ook de komende jaren, ná deze gemeenteraadsverkiezingen, vragen wij uw inzet om inwoners zo goed mogelijk mee te laten doen in de samenleving. Ook voor hen voor wie dat niet vanzelfsprekend is.

Hieronder vindt u beleidssuggesties voor verbetering van de mentale gezondheid van de inwoners van uw gemeente. Het zijn vijf thema's waarvan wij vinden dat ze in een coalitieakkoord een plek moeten krijgen en waarbij de ggz graag met u optrekt.

1. Sterkere lokale preventie

Meer dan een miljoen mensen loopt jaarlijks het risico op een burn-out en andere psychische aandoeningen. Daarom is het belangrijk dat ggz-kennis ook de mensen bereikt die (nog) geen psychische problemen of verslaving hebben. Door middelen van zorgverzekeraars, zorgkantoren en gemeente samen te voegen, kan substantieel worden ingezet op preventie en vroege signalering. Dit maakt het ook mogelijk om preventie te financieren. Ook het bieden van werk, wonen en schuldsanering is een noodzakelijke voorwaarde voor een succesvolle behandeling. Of liever nog: om een behandeling te voorkomen.

Wij zijn groot voorstander van het nationale preventieakkoord en de diverse regionale en lokale preventieakkoorden. Graag werken we samen met u aan:

- educatie om de mentale vaardigheden in alle leeftijdscategorieën te vergroten;
- programma's op maat voor (verslavings)preventie bij risicogroepen;
- programma's om suïcide te voorkomen;
- (landelijke) screeningsprogramma's voor vroege signalering:
 1. bij kwetsbare gezinnen, schulden, dakloosheid, mentale problematiek en huiselijk geweld;
 2. bij jongeren, omdat de meeste psychische aandoeningen zich ontwikkelen vóór het 25e levensjaar;
 3. bij signalen op scholen van eenzaamheid, pesten of depressie.

Inspirerende voorbeelden van lokale ggz-programma's zijn bijvoorbeeld:

[Mental Health First Aid](#);

[KOPP/KOV interventies](#);

[Sumona](#);

[GEM aanpak](#).

2. Verbeterde domeinoverstijgende samenwerking in het sociaal domein

De kwetsbare inwoner staat centraal en heeft passende hulp nodig, op het juiste moment en op de juiste plaats. Organiseer het netwerk daaromheen door stimulerend beleid in het coalitieakkoord, in samenwerking met de partners in het sociaal domein. Stimuleer intensievere en integrale samenwerking tussen huisartsen, ggz, sociaal domein, woningcorporaties, onderwijs, sport en andere zorg- en welzijnsinstanties. Dat maakt passende hulp op het juiste moment en op de juiste plek mogelijk. Het vraagt ook om domeinoverstijgend organiseren van de zorg en ondersteuning in de wijk, om de mentale gezondheid en veerkracht van alle inwoners te verbeteren, inclusief de bekostiging ervan.

Verbeterde samenwerking werkt ook kostenbesparend. Inspirerende voorbeelden zijn bijvoorbeeld [De Nieuwe Ggz](#) in Zuid-Limburg of [Mentaal Lokaal in Wassenaar](#).

3. Samenwerking op jeugd-ggz

Vooraf jongeren hebben het zwaar te verduren gehad tijdens de coronapandemie. Speciale herstelprogramma's zijn nodig voor de versterking van de mentale weerbaarheid en veerkracht van deze jongeren. Een coalitieakkoord kan hierin voorzien. Wij kunnen als lokale (jeugd)ggz partners herstelprogramma's ontwikkelen en aanbieden aan kwetsbare jongeren en hun gezinnen in uw gemeente of regio. Ook kunnen we de gemeente helpen om daarbij de juiste kwaliteitseisen voor goede zorg aan inwoners te borgen, zonder bureaucratie of aanbestedingssystematiek. Samen met u bouwen we aan een integrale visie op jeugdbeleid. Zo verbinden we onderwijs, ggz, verslavingszorg en vroegsignalering aan elkaar, voor het versterken van mentale gezondheid voor jongeren.

4. Veiliger en leefbaarder wonen

Een passend dak boven het hoofd draagt bij aan mentale gezondheid. Helaas zijn er te weinig betaalbare woningen en passende woonvormen voor mentaal kwetsbare inwoners. Door dit tekort aan woningen kunnen burgers na opname in een kliniek nergens terecht. Zonder beleid voor een integrale wijkaanpak heeft de gemeente bovendien onvoldoende passend vangnet voor mensen met ‘onbegrepen gedrag’.

Geschikt leefbaarheidsbeleid is een zaak van samenwerking tussen relevante partners. Gemeenten kunnen samen met corporaties en zorginstellingen zorgen voor een gedifferentieerd woonzorgaanbod, juist ook voor inwoners met mentale problematiek. Samen met u willen we daar prestatieafspraken over maken. Zo sluiten we aan op de [Actieagenda Wonen](#).

5. Arbeidsmarkt, participatie en inclusie

Werk is belangrijk om mee te kunnen doen in de maatschappij. Het draagt ook bij aan mentaal herstel. De inzet van de gemeente is essentieel in de toeleiding van inwoners met mentale uitdagingen tot de arbeidsmarkt. De ggz kan de gemeente helpen om beleid vorm te geven rondom inclusie, acceptatie en participatie. Voor mensen met een ernstig psychiatrische aandoening is een Individuele Plaatsing en Steun (IPS)-traject essentieel.

De gemeente is ook belangrijk voor het werken in de ggz. Door regeldruk te verminderen en inkoopprocedures te uniformeren draagt de gemeente bij aan prettigere werkomstandigheden binnen deze branche.

Er zijn inspirerende voorbeelden van lokaal beleid op dit vlak, zoals [Roeien in herstel](#).